

Barnehagen skal gi rom for barnas ulike forutsetninger, perspektiver og erfaringer og bidra til at barna, i fellesskap med andre, utvikler et positivt forhold til seg selv og tro på egne evner.

Årsplan

Eid barnehage
2017/2018
Årsplanen er godkjent i SU 26.09.17

**MELHUS
KOMMUNE**

Innhold

Innledning	side	2
1. Generell del	side	2
1.1 Pedagogisk plattform Eid barnehage	side	2
1.2 Informasjon om Eid skole og barnehage	side	4
1.3 Overganger	side	5
1.4 En helt vanlig barnehagehverdag	side	6
1.5 Kosthold, bursdagsfeiring og diverse informasjon	side	7
2. Pedagogisk del	side	8
2.1 Omsorg, danning, lek og læring	side	8
2.2 Barns medvirkning	side	8
2.3 Grønt flagg og psykisk helse	side	9
2.4 Kompetanseutvikling	side	9
2.5 Dokumentasjon	side	10
2.6 Vurdering	side	10
2.7 Fagområdene i Rammeplan for barnehagen	side	11
2.8 Progresjon	side	12
3. Plandel	side	13
3.1 Grønt flagg	side	14
3.2 Kompetanseutvikling, vurdering og dokumentasjon	side	15

Innledning

I Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver finner vi at «barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet som skal planlegges og vurderes». Årsplanen er et viktig dokument for å sikre dette. Den er både en dokumentasjon på de planene vi har for pedagogikken ved Eid barnehage og et arbeidsverktøy for de ansatte. Målet vårt er at årsplanen skal bli et godt arbeidsverktøy som de ansatte bruker aktivt gjennom hele barnehageåret. Rammeplanen for barnehagen gir oss tydelige krav til hva en årsplan skal inneholde, og den er laget i samarbeid med de ansatte, tilbakemeldinger fra foreldre og barn og skal godkjennes av SU.

Den 1. august 2017 trådte den nye Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (R17) i kraft. Den har vært ute på høring tidligere, og det har vært en prosess fra de første Stortingsmeldingene kom som antydte hvilken retning Rammeplanen ville endre seg i. Vi har i så måte blitt noe kjent med planen før den ble ferdigstilt i april 2017. Likevel er R17 en ny plan som vi trenger tid på å sette oss ordentlig inn i. Den er i utgangspunktet tydelig, men samtidig er det mange begrep som må fortolkes og settes inn i en sammenheng i barnehagen.

R17 er den overordna planen vi forholder oss til. I tillegg til den har kommunen utarbeidet ulike planer som vi forholder oss til, og som vi har implementert i vår pedagogiske praksis. Det er planer som God skolestart, Handlingsplan mot mobbing og Helhetlig kompetanseutviklingsplan for skoler, barnehager og PPT.

Årsplanen er bygd opp i tre deler. En generell del, en pedagogisk del og en plandel. Dette gir planen et ryddig oppsett som gjør det enklere å bruke denne planen som et arbeidsverktøy for de ansatte.

1. Generell del av årsplanen.

Den generelle delen av årsplanen inneholder informasjon om barnehagen og oppvekstsenteret som Eid barnehage er en del av. Det er også informasjon om ulike rutiner i barnehagen.

Denne informasjonen vil i liten grad endres fra år til år, men noen nyanseforskjeller vil det være.
Gauder06

1.2 Informasjon om Eid skole og barnehage.

Oppvekstsenteret Eid skole og barnehage

Eid skole og barnehage ligger idyllisk til på Korsvegen. Per i dag ligger ikke barnehagen og skolen sammen, men i august 2019 skal vi flytte inn i en splitter ny barnehage som ligger ved skolen. Vi har en visjon om å forsterke oppvekstsenteret og jobber med å klare å utnytte det potensialet som ligger i det å være et oppvekstsenter.

Det at vi er et oppvekstsenter vil si at rektor er den øverste leder for både skolen og barnehagen. I praksis har mye av ansvaret for den daglige driften blitt delegert til barnehagestyrer. Det å være en del av Eid skole og barnehage gjør at vi har tilgang på mange rom som gir oss mange gode muligheter for ulike aktiviteter. Det kan være rom som basseng, musikkrom, sløydsal, heimkunnskapsrom og gymsal.

Eid barnehage

Eid barnehage har i dag tilhold i gamle Korsvegen Næringspark. Dette er et bygg som både gir oss noen utfordringer og gir oss noen muligheter. Vi har fått utnyttet bygget godt. Vi har et fint

uteområde og har et fantastisk og unikt nærmiljø. Det er utallige turmuligheter i umiddelbar nærhet. Det gir barn i alle aldre muligheten til å få oppleve natur og friluftsliv. På vinteren har vi skispor helt inn til barnehagegjerdet, takket være gode naboer.

Praktisk info om barnehagen

Eid barnehage har fem avdelinger:

To småbarnsavdelinger

Tussilago – 9 plasser.

Taraxacum - 9 plasser.

Tre storbarnsavdelinger

Ranunculus – 18 plasser.

Convallaria – 18 plasser.

Campanula – 12 plasser.

Det er totalt 66 plasser på barnehagen.

Åpningstid: 06.45-17.00.

Barnehagen er stengt to uker på sommeren, i påska, i romjula og på fem dager med planleggingsdager for personalet.

I barnehageåret 2017/2018 har barnehagen følgende planleggingsdager:

16. august 2017, 24. november 2017, 21. februar 2018, 21. og 22. juni 2018.

1.3 Overganger

Hjem -> barnehage

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære» (Rammeplan for barnehagen, 2017).

Ved oppstart og tilvenning i barnehagen må barnet få tid til å bli kjent i barnehagen sammen med foreldrene. Ved Eid barnehage har vi i utgangspunktet tre dager til den første tilvenninga sammen med foreldre. Vi har kontinuerlig kommunikasjon med foreldrene om dette er nok.

Personalet skal trygge foreldrene, og vi skal ha respekt for at foreldre kan være usikre i denne prosessen. Det finnes ingen dumme spørsmål foreldre kan stille. Personalet skal alltid være lyttende til foreldre/ foresatte, det er de som kjenner barnet sitt best.

Det er barnehagens personale som har ansvaret for å etablere et godt foreldresamarbeid.

Innad i barnehagen - Småbarn -> Storbarn

Overganger skjer også innad i barnehagen. I R17 finner vi at «personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe».

Slike overganger finner vi når barnet skal over fra småbarn til storbarn. I Eid barnehage har vi felles uteområde, selv om vi kan stenge av deler av området, er vi ofte sammen. Dette gjør at alle barn blir godt kjent med både de andre barna og personalet.

På våren/forsommeren er vi på besøk dit barnet skal være etter ferien. I år er første året at storbarn ikke er delt etter alder. Dette gjør at barn som kommer fra småbarn blir delt på forskjellige avdelinger. En fin måte å gjøre overgangen lettere på er at de som skal være på samme avdeling kan gjøre ting sammen som for eksempel å spise lunsj sammen og turdag sammen før sommerferien.

Storbarn -> skolen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning» (Rammeplan for barnehagen 2017)

Melhus kommune har utarbeidet en egen plan over arbeidet overgangen barnehage-skole som vi følger. Målene vi skal jobbe ut ifra når det gjelder overgang barnehage-skole er:

- Barnehagetiden skal avsluttes på en god måte
- Skolen og SFO forbereder seg på å ta imot barnet
- Barnet blir kjent med skolen i god tid før første skoledag
- Foreldre deltar i arbeidet med informasjonsoverføring fra barnehage til skole
- Det er sammenheng og progresjon i barnehage og skole
- Barnet skal glede seg til å begynne på skolen
- Barnet har verdifulle relasjoner i skolen

Førskoleopplegget ved Eid barnehage starter opp i september og foregår hver torsdag gjennom hele barnehageåret. En gang i måneden er det turdag på førskoleklubben. De andre torsdagene er vi på møterommet på skolen, og en gang i blant i bua på barnehagen. Barna blir godt kjent med skolen, og blir trygg på uteområdet. Vi samarbeider tett med 1. klassen om oppdagende skriving gjennom hele året, og vi har også et samarbeid med 4. klassen som er fadderklassen.

Mål for arbeidet med overgang fra barnehage til skole:

- Lette overgangen til skolen
- Barna skal bli kjent med skolen slik at de blir tryggere til skolestart

- Å forberede barna best mulig til skolen ved å bli kjent med de ulike fagområdene gjennom lek og læring

Førskoleklubben har egen årsplan.

1.4 En helt vanlig barnehagehverdag – årets viktigste dager

Mottak	Når barn og foreldre kommer om morgenen er det viktig at de ansatte bidrar til at barnet får en god start på dagen. Dette møtet mellom foreldre og personale gir begge parter mulighet til å utveksle nødvendig informasjon. Personalet kan informere om planer for dagen, og foreldre kan gi viktige beskjeder om barnet eller andre ting som barnehagen bør vite om.
Måltid	Barna spiser mange av sine måltider i barnehagen. I tillegg til å skulle servere sunn mat, er måltidet en viktig del av pedagogikken i barnehagen. Måltidet er en sosial arena, hvor det ligger mange kilder til læring for barna. Det krever at personalet er årvåkne og ser alle barna, og har et spesielt blikk for de stille barna.
Lek	Å gi barna gode rammer for og tid til lek er en av barnehagens mest sentrale oppgaver. Videre må personalet gi barna ny inspirasjon til lek. Rammeplanen er helt tydelig på at de ansatte har et ansvar for at alle barn skal bli inkludert i lek med andre barn.
Samlingsstund	Gjennom samlingsstunden i barnehagen kan vi ta vare på alle de sju fagområdene vi har i R-17, dette er en viktig del av dagen hvor vi legger vekt på at alle barn får delta med hensyn til alder og modenhet. Det er også ofte tema som vi har til ulike tider i barnehagen som er i fokus under samlingsstundene.
Overgangssituasjoner	Her er det viktig å forberede barna på hva som skal skje til enhver tid slik at alle barna får forberede seg i forhold til alder og modenhet. Her er fagområdet, kommunikasjon, språk og tekst sentralt.
Garderobe – påkledning og avkledning	Her er det viktig at vi som jobber i barnehagen er støttende voksne som motiverer og legger til rette for at barna skal bli selvstendige slik at de opplever mestring, ut ifra modenhet og alder. Barna skal få nok tid til å prøve og feile slik at de skaffer seg viktige erfaringer for å bli selvstendige. Her er det flere av fagområdene i R-17 som står sentralt som: Kommunikasjon, språk og tekst- Kropp, bevegelse og helse- Natur, miljø og teknikk- Antall, rom og form- Etikk, religion og filosofi- nærmiljø og samfunn.
Henting på ettermiddagen	Her har vi muligheter for å skape et godt foreldresamarbeid og informere om hva deres barns barnehagehverdag har bestått av slik at dere kan snakke med barnet deres om barnehagehverdagen. De små samtalenene hver dag er viktige å ta vare på.

1.5 Kosthold, bursdagsfeiring og diverse informasjon

Kosthold

Barn i barnehagen har mange av ukens måltider i barnehagen. Det betyr at vi har et stort ansvar for å gi barna et sunt og næringsrikt kosthold. I tillegg til et sunt kosthold er det også viktig at barnehagen gir barna gode opplevelser med mat og måltider. I R17 skriver de «måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner».

I barnehagen har barna med matpakke til frokost, så får de formiddagsmat og ettermiddagsmat. Det er en dag i uka med varmmat. Barna får alt av drikke i barnehagen.

Bursdagsfeiring

Vi er opptatt av å ha bursdagsbarnet i fokus når barna har bursdag. Vi henger ut flagget og barna får en bursdagssamling. Da får barnet krone og kappe, og vi synger bursdagssang.

Barna skal ikke ha med noe til bursdagen.

Syke barn

Det er svært viktig at rutinene rundt syke barn i barnehagen overholdes. Dette er først og fremst for at barn som er syke ikke har godt av å være i barnehagen. Karantenetiden etter sykdommen er etter anbefalingene fra Folkehelseinstituttet.

Ved feber skal barnet holdes hjemme 24 timer etter at barnet er blitt feberfri.

Ved oppkast/ diaré skal barnet holdes hjemme 48 timer etter at barnet er symptomfri.

Ved andre sykdommer er det forskjellige rutiner som vi informerer om ved behov.

Bleier o.l.

Foreldrene stiller med bleier. Barnehagen har vaskekluter og annet nødvendig utstyr.

2. Pedagogisk del.

Kort info hva denne delen inneholder.

Pedagogikk skal gjennomsyre alt vi gjør i barnehagen. Vi er nødt til å tenke pedagogisk rundt alle prosesser som foregår mens barna er i barnehagen.

I denne delen vil vi redegjøre for det pedagogiske arbeidet vi gjør innenfor enkelte områder. R17 legger klare føringer for hva som skal omtales i en årsplan. I tillegg har vi lokale innspill på hva som bør og skal være med i en god årsplan.

2.1 Omsorg, danning, lek og læring.

Rammeplanen for barnehagen slår fast at « lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng». Det betyr at i det daglige så er det verken hensiktsmessig eller ønskelig å skille mellom disse begrepene.

«Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. (...) I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for» (RP, 2017).

For å oppnå dette må personalet møte barnet med åpenhet og interesse, og være lydhør overfor barnas uttrykk. Personalet skal også vise omsorg og støtte for hvert enkelt barn.

«Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltagelse i demokratisk fellesskap» (RP, 2017). For å oppnå dette skal personalet støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse samtidig som personale skal synliggjøre og verdsett at det finnes ulike meninger og perspektiver i fellesskapet.

Leken er en sentral del av barnehagens samfunnsmandat. Rammeplanen har tydelige føringer i arbeidet med lek i barnehagen: «Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur». For personalet vil det si at de skal legge til rette for at barna skal kunne leke fritt, samtidig som det er viktig med nye impulser og ny inspirasjon til lek. Når vi observerer at barn strever sosialt og ikke får innpass i leken er det vårt ansvar og sette i gang tiltak for å inkludere alle i lek med andre.

Lek og læring er særlig nært knyttet for barna i barnehagealder. I Rammeplanen finner vi at «barnehagen skal introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling». Gjennom ulike aktiviteter på avdelingene, arbeidet med grønt flagg, uteuker med mere vil barna få et variert pedagogisk tilbud som har et potensiale for læring. Det er personalet som må kunne utnytte læringspotensialet i de ulike delene av barnehagens praksis.

2.2 Barns medvirkning.

«Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet» (Rammeplan for barnehagen, 2017).

Personalet i barnehagen jobber ut fra Rammeplanen for barnehagen som sier hva hverdagen i barnehagen skal inneholde. Den omtaler viktige behov vi skal ivareta og fremme hos barna.

Personalet skal lytte til barnas ønsker og meninger om hva de ønsker i barnehagen.

Rammeplanen sier videre at «barnas synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med deres alder og modenhet. Barna skal ikke overtales et ansvar de ikke er rustet til å ta» (Rammeplan for barnehagen, 2017).

Det vil si at det er ulike måter å ivareta barns medvirkning på. På en småbarnsavdeling vil observasjon av barna og deres initiativ, gi personalet en pekepinn mot det barnet ønsker å gjøre. Det setter store krav til sensitive og deltagende ansatte.

Når barnet blir eldre blir det i stadig større stand til verbalt å uttrykke sine ønsker og behov. Likevel må personalet være våkne på ulike uttrykksformer barnet kan bruke.

2.3 Grønt flagg, friluftsliv og psykisk helse.

Grønt flagg er en miljøsertifiseringsordning for barnehager og skoler. Formålet med grønnt flagg er å styrke bærekraftig utvikling gjennom miljøundervisning. Grønt Flagg som pedagogisk verktøy bidrar til å øke kunnskap og skape felles engasjement hos barn og unge, lærere og andre ansatte, og gir rom for varierte og aktive læringsarenaer. Det understøtter utdanningsmål og bidrar til bærekraftig utvikling både lokalt, regionalt og globalt, og sørger for bevisstgjøring og gode holdninger. Grønt Flagg er også et effektivt verktøy for å innføre miljøledelse på den enkelte enheten.

Eid barnehage ble sertifisert som grønnt flagg barnehage 10. november 2015. For å bli sertifisert som grønnt flagg barnehage må man sende inn en miljøhandlingsplan der man viser en oversikt over hva man skal jobbe med det kommende året. Miljøhandlingsplanen skal inneholde mål for arbeidet, aktivitetsplan, miljøregler og organisering av prosjektet. Hvert år må vi resertifisere oss ved å sende inn en rapport på hva vi har gjort, og en ny miljøhandlingsplan for det kommende året.

I år skal vi jobbe med friluftsliv i sammenheng med psykisk helse, og naturens kretsløp. Eid barnehage har en friluftprofil, det vil si at vi bevisst jobber med friluftsliv i det vi gjør. Vi er opptatt av at barna skal få kunnskap om naturen, og hva den har å by på av ressurser. Vi er også opptatt av at barna skal få gode opplevelser i naturen når vi er på tur, opplevelsene er viktigere enn selve turmålet.

«Barnehagen skal fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Barnehagen skal legge til rette for at barna får gode opplevelser med friluftsliv året rundt. Barna skal få kjennskap til naturen og bærekraftig utvikling, lære av naturen, og utvikle respekt og begynnende forståelse for hvordan de kan ta vare på naturen» (Rammeplan for barnehagen 2017).

2.4 Kompetanseutvikling.

Eid barnehage har et godt samarbeid med de andre barnehagene i Melhus kommune. Fra 2014 til 2017 var vi med i et utviklingsprosjekt som kommunen sto bak i samarbeid med Dronning Maud Minnes Høyskole for barnehagelærerutdanning (DMMH).

Melhus kommune har utarbeidet en kompetanseutviklingsplan for barnehagene i kommunen. Denne planen finnes på kommunens hjemmesider.

R17 peker på at barnehagen skal være en lærende organisasjon. Det vil si at vi må drive systematisk og profesjonelt med kompetanseutvikling av hele personalet. Melhus kommune har i denne prosjektperioden satset på barnehagebasert kompetanseheving. Det handler i korte trekk om å utnytte den kompetansen som finnes i personalgruppa. Kompetanseutviklinga blir da initiert av styrer i samarbeid med de pedagogiske lederne.

Som R17 påpeker så er «et kompetent pedagogisk personale en forutsetning for et barnehagetilbud av god kvalitet». Det vil si at dersom vi hever kompetansen til personalet er det nærliggende å tro at barna får et enda bedre barnehagetilbud.

Styrer gis ansvaret for lede og følge opp dette arbeidet, samtidig som alle skal involveres. Det er en stor fordel med barnehagebasert kompetanse, at hele personalgruppa får en kompetanseheving og en får utnytta den kompetansen som finnes i personalgruppa. Det kan være kompetanse av teoretisk eller praktisk kunnskap.

Selv om prosjektet som Melhus kommune har hatt gående i samarbeid med DMMH er dette en arbeidsmåte vi vil fortsette med.

2.5 Dokumentasjon

Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet er en del av barnehagens pedagogiske praksis. Som det står i R17 så «inngår [dokumentasjonen] i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten». Vi jobber stadig med å gjøre den pedagogiske dokumentasjonen så god som mulig. Vi skal ikke bare dokumentere for å vise det vi gjør bra og det vi lykkes med. Vi skal også være kritiske til egen pedagogisk virksomhet, vi skal utforske og se på det vi gjør med et blikk for forbedring.

Pedagogisk dokumentasjon kan handle om blant annet praksisfortellinger, bilder og videoer. Det er viktig å skille mellom dokumentasjon for å vise foreldre og eventuelt andre hverdagen i barnehagen og den pedagogiske dokumentasjonen vi bruker for vurdering av egen pedagogisk virksomhet.

Uansett hvilken dokumentasjon det er snakk om skal vi alltid ta etiske vurderinger i forhold til barns rett til vern om sin personlige integritet. I tillegg skal alle rutiner rundt behandling og oppbevaring av all dokumentasjon følges.

Den pedagogiske dokumentasjonen brukes både på avdelingsmøter, ledermøter, personalmøter og planleggingsdager. De er grunnlaget for faglige diskusjoner og refleksjoner i personalgruppa.

2.6 Vurdering.

R17 slår fast at «barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet». Vurderingsarbeidet skal sikre at barnehagen gir barna det tilbudet de skal ha i tråd med barnehageloven og R17. Det er da viktig at hele personalgruppa er med i vurderingsarbeidet i størst mulig grad.

Det vil være vurderinger på ulike nivåer. Noe av vurderingsarbeidet er fastsatt i forhold til halvårs- og årsvurdering av det pedagogiske arbeidet på avdelingene og barnehagen som helhet. Det gjøres på henholdsvis avdelings- og personalmøter og planleggingsdager. I tillegg til de fastsatte rutinene for vurdering av innholdet i barnehagen gjør avdelingene jevnlig vurderinger av det pedagogiske arbeidet på avdelingene når det er behov og rom for det.

Foreldre og barn skal også sikres mulighet til å ha en reell innflytelse på vurderingsprosessen. Det avholdes to foreldremøter i året, og alle foreldre har to foreldresamtaler med de pedagogiske lederne på sin avdeling. Her er det gode muligheter for å komme med sine vurderinger av hvordan foreldrene ser den pedagogiske virksomheten. Dette er viktige innspill for oss i barnehagen.

Foreldrene har også organene FAU og SU, som er viktige samarbeidspartnere i arbeidet med å vurdere og videreutvikle barnehagen som en lærende organisasjon og en pedagogisk virksomhet. I løpet av november 2017 skal barnehagen gjennomføre en brukerundersøkelse. Dette kan være et godt verktøy for vurdering dersom en får en stor nok deltakelse.

Barna skal også ha en tydelig stemme i vurderinga av barnehagens innhold. Barna må tas med i vurderingsarbeidet på den måten de kan være med i forhold til deres alder og modning. For de yngste barna handler det mye om å observere barna, og alltid være våken for å se hvordan den pedagogiske praksisen passer de barna en til enhver tid har på avdelinga.

Barna som har et mer utviklet språk og er mer modne i sine vurderinger kan tas med på flere måter. Det å ha en tekstsaking, hvor barna får si sin mening om noe og de ansatte skriver dette ned, er en fin måte å få satt ord på barnas umiddelbare og oppriktige vurderinger.

I vurderingsfasen er de kritiske stemmene særdeles viktige. De kritiske spørsmålene og de kritiske vurderingene får oss til å reflektere over den pedagogiske praksisen vi har på barnehagen. Det må være stor takhøyde for pedagogiske og faglige diskusjoner og refleksjoner.

2.7 Fagområdene i Rammeplan for barnehagen

Alle barnehager er forpliktet til å følge Forskrift om rammeplan for- barnehagens innhold og oppgaver, og Lov om barnehager. Ny rammeplan trådte i kraft 1. august 2017.

Rammeplanen inneholder sju fagområder som vi i barnehagen skal følge. Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold, gjennom hverdagsaktiviteter og progresjon i barnehagen.

Barns interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger. Fagområdene er i stor grad de samme som barn senere møter som fag i skolen.

De sju fagområdene er:

Kommunikasjon språk og tekst:

Omfatter både muntlig og skriftlig språk. Legger vekt på barnas evne til å bruke språket i formidling av behov, ønsker, tanker, og følelser. Barnehagens oppgave er å støtte barna i sitt språk, avhengig av alder og utvikling, og å skape et språkstimulerende miljø.

Kropp, bevegelse, mat og helse:

Legger vekt på å gi barna en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring, og å gi et best grunnlag for å utvikle en sunn kropp. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.

Kunst, kultur og kreativitet:

Skal blant annet bidra til at barna tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede. Barnehagen skal gi barna mulighet til å uttrykke seg på ulike måter, og ha respekt for hva det enkelte barn presterer. I barnehagen skal barna få anledning til utforskning, fordypning og progresjon, å bidra til at barn for være sammen og oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk.

Natur miljø og teknologi:

Barnehagen skal bidra til at barn får bli kjent med, og får forståelse for planter og dyr, landskap, årstider og vær. Barnehagen skal gi varierte friluftaktiviteter og mulighet til læring gjennom naturen, slik at barna kan bli oppleve glede ved å oppholde seg i naturen til forskjellige årstider. Barnehagen skal legge til rette for at barn kan få være nysgjerrige på naturfenomener og få utforske dette ved hjelp av teknologiske redskaper.

Antall rom og form:

Barnehagen skal gi barn erfaring med tall og telling, sortering, rom og form, mønster, størrelser og mål. Barnehagens oppgave er å legge til rette for barnas egen utforskning og lek med matematiske begrep. Gjennom lek skal barns undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning stimuleres.

Etikk, religion og filosofi:

Dette omhandler tema som vennskap, respekt og toleranse, verdier og holdninger. Dette fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett.

Nærmiljø og samfunn:

Barnehagen skal bidra til at barn får innsikt i og erfaring med deltagelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med sitt eget nærmiljø, samfunnet og verden. Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet.

2.8 Progresjon

I R17 står det «barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø». I vår pedagogiske virksomhet må vi tenke progresjon i alt vi gjør. I hverdagen og i ulike aktiviteter vi har i barnehagen. For å kunne være bevisst på progresjon i barnehagens innhold må vi ta utgangspunkt i barnas ståsted. Videre må barnehagen introdusere nye opplevelser og nye materialer etter hvert som barna er klare for det.

Barnehagen har ulike aktiviteter som er tilpasset hver enkelt aldersgruppe. Det er viktig både for de barna som da har noe å se fram til, og for de som får oppleve nye erfaringer og opplevelser. Rammeplanen påpeker at «personalet skal planlegge og tilrettelegge for progresjon i barnehagens innhold for alle barn». Det vil si at personalet må tilrettelegge for progresjon for hvert enkelt barn i tillegg til progresjon for avdelinga/aldersgruppa som en helhet. Bevisste og oppmerksomme ansatte med blick for barnas ståsted og utviklingsmuligheter er det viktigste verktøyet i arbeidet med progresjon for barnas opplevelser og erfaringer.

3. Plandel

I denne delen vil vi presentere tre ulike planer som er viktige for barnehagens pedagogiske virksomhet. Først presenteres planen for arbeidet med grønt flagg. Denne planen ligger til grunn for planene som utarbeides på hver avdeling.

Videre er det en plan for arbeidet med kompetanseutvikling, vurdering og dokumentasjon for personalet.

Til slutt i denne delen er barnehagens årshjul hvor det er informasjon om en del merkedager for barnehagen gjennom barnehageåret 2017/18.

3.1 Grønt flagg

Aktivitetsplan

Aktivitet	Beskrivelse	Start	Ferdig	Deltakere	Ansvarlig	Kommentarer	Evaluering (fylles ut i.f.m. rapport)
1.	Utarbeide søknad om sertifisering	Uke 28	Uke 33	Miljørådet	Pedagogisk leder		
2.	Informasjon om Grønt Flagg prosjektet til barn, foresatte, ansatte	Uke 33			Barnehagestyrer		
3.	Bær og lyng	Uke 36		Småbarn	Pedagogisk leder		
4.	Temauke "jakt og fiske"	Uke 38		Storbarn	Pedagogisk leder		
5.	Slå av lyset aksjon	Oktober		Storbarn	Alle	Fokus både hjemme og i barnehagen	
6.	Temauke "psykisk helse"	Uke 45		Alle sammen	Pedagogisk leder		
7.	Naturens kretsløp	Året rundt		Alle sammen	Alle		
8.	Miljøtur til butikken	Høsten		Storbarn	Pedagogisk leder	Kaste glass og metall, pante flasker	
9.	Kompostering	Året rundt		Alle sammen	Alle		
10.	Såing i kjøkkenhagen og gjenbruk av kompostjord	Våren 2018		Storbarn	Barnehageassistent		
11.	Såing av frø	Våren 2018		Småbarn			
12.	Miljøtur til butikken	Våren		Storbarn	Pedagogisk leder	Kaste glass og metall, pante flasker	
13.	Temauke "Plastikk i havet"	Uke 15		Storbarn	Pedagogisk leder		
14.	Evaluerer årets miljøtiltak	Juni 2018		Miljørådet			
15.	Utarbeide søknad om fornyet sertifisering 2018/19	August 2018		Miljørådet	Barnehagestyrer		

3.2 Plan for kompetanseutvikling, dokumentasjon og vurdering.

Kompetanseutvikling	Tema	Tidsaspekt	Vurdering	Dokumentasjon
Barnehagebasert kompetanseutvikling	Psykisk helse og friluftsliv	Høst 2017 – sommer 2020	Jevnlige vurderinger underveis. Vurderes i lederteam og i hele personalgruppa.	Dokumenteres med rapporter og referat fra ulike kompetansehevingstiltak.
Grønt flagg	Intern kompetanseheving og større fokus på dette området.	Høst 2017 – sommer 2018	Vurdering på avdelings- og personalmøter. Pedagogisk vurdering i plan for grønt flagg.	Dokumenteres med bilder og rapport for barnehageåret 17/18. Vurdering dokumenteres i planen for grønt flagg.
Implementering av ny Rammeplan for barnehagen (R17).	Ny Rammeplan for barnehagen trådte i kraft 1. august 2017	Høst 2017 – sommer 2019	Vurderes jevnlig. Vurdering legger grunnlaget for hvor mye tid som brukes på hvert tema/del av R17	Referat fra møter og vurderinger.
Veiledning av personalet	Generell veiledning. Vi ønsker å ha en tydeligere struktur på intern veiledning av personalet.	Høst 2017 – sommer 2019	Vurderes i medarbeidersamtaler med styrer.	Referat fra veiledninger.

